

Таблиця 2 – Порівняння помилки апроксимації лінійної та параболічної моделі Брауна

Лінійна модель Брауна		Параболічна модель Брауна	
Числовий	%	Числовий	%
0,00049612	0,05	0,074065	7,4

Висновки. В результаті проведеного аналізу, можна зробити висновок, що, не зважаючи на неоднорідність ряду динаміки, відсутність тенденції, а також про відсутність авторегресії експорт товарів в Україні залишатиметься на високому рівні.

Різниця між показниками при різних методах аналізу виражає на кінцевий результат, а проміжний. Неточність або відхилення в одному з методів аналізу не означає те, що він невірний. Можливим є варіант про недостачу показників, або недоцільність використання саме даного методу, що було продемонстровано на прикладі моделей Брауна.

Анотація. Стаття посвячена вопросу анализа изменения динамики экспорта Украины с помощью использования методов статистического моделирования и прогнозирования будущих изменений. Проанализирована динамика различными методами статистического анализа, а также исследовано наличие тенденций и различные варианты изменения показателя. Основное внимание акцентируется на подборе наиболее вероятного варианта дальнейшего изменения динамики экспорта.

Ключевые слова. Динамика экспорта, статистический анализ, прогнозирование.

Abstract. The article is devoted to the analysis of changes in the dynamics of Ukraine's exports through the use of statistical simulation methods and prediction of future changes. The dynamics of different methods of statistical analysis is analyzed, and the existence of trends and different variants of the change of the indicator are investigated. The main focus is on the selection of the most likely option for further changes in the dynamics of exports

Key words. Export dynamics, statistical analysis, forecasting.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» від 16.04.1991 № 959-XII, Стаття 1.
2. Все про фінанси в Україні. URL : <https://financer.com/ua/eksport-import-2018/>
3. Державна служба статистики України. URL : <http://www.ukrstat.gov.ua>
4. Буркіна Н. В. Статистичне моделювання і прогнозування : робочий зошит для студентів всіх спеціальностей економічного факультету. Вінниця : ДонНУ імені Василя Стуса, 2018. 55 с.

УДК 336.201

ПЛАН ВЕРС В УКРАЇНІ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ

А. В. Калачик, І. Г. Гевлич

Анотація. Прогалини у податковому національному законодавстві створюють умови для виходу з-під оподаткування та можуть провокувати соціальні конфлікти у суспільстві. Організація економічного співробітництва і розвитку в рамках Плану ВЕРС намагається перешкоджати штучному переміщенню прибутку до низькоподаткових юрисдикцій із метою ухилення від сплати податків. Метою дослідження є аналіз практики імplementації Плану ВЕРС в Україні з точки зору пошуку проблем та напрямів їх вирішення. У роботі проаналізований сучасний стан, проблеми та перспективи імplementації Плану ВЕРС в Україні. За результатами дослідження зроблені висновки, намічені напрями подальшої роботи.

Ключові слова: податкова система, План ВЕРС, імplementація, прозорість.

Наявність прогалин у податковому національному законодавстві створює умови для суттєвого зменшення податкового тягаря окремими компаніями, зокрема, через виведення з-під оподаткування прибутку. За підрахунками Організації економічного співробітництва і розвитку (ОЕСР) високоподаткові країни щорічно недоотримують податків на суму від 100 до 240 млрд дол. США [1]. Щоб збалансувати бюджети, країни вимушені підвищувати

ставки податків на споживання і робочу силу, тобто перекладати тягар податкового навантаження на плечі населення, а не корпорацій. Таке положення справ провокує соціальні конфлікти та обумовлює потребу у створенні єдиного підходу щодо активної протидії розмиванню податкової бази. Така робота проводиться під егідою ОЕСР відповідно до Плану Розмивання оподаткованої бази й виведення прибутку з-під оподаткування (Base erosion and Profit Shifting – BEPS).

Питанням податкової проблематики в контексті приєднання до Плану BEPS присвятили свої дослідження численні вітчизняні вчені. Зокрема, Д. Гетманцев пропонує зосередитись на розробці вітчизняної доктрини протидії ухилянню від оподаткування і застерігає проти поспішного впровадження Плану BEPS [2]. В. Б. Марченко визначає направляючу роль Плану щодо податкового контролю трансфертного ціноутворення [3]. Я. В. Олійник та О. В. Чижикова аналізують досвід регулювання заходів протидії розмиванню бази оподаткування та висвітлюють основні результати співробітництва уряду України з ОЕСР [4]. Разом з тим з урахуванням зобов'язання України щодо імплементації Плану BEPS, актуальним є дослідження теоретичного, законодавчого і практичного рівнів процесу такої імплементації.

Метою дослідження є аналіз практики імплементації Плану BEPS в Україні з точки зору пошуку проблем та напрямів їх вирішення.

Як відомо, План BEPS є ініціативою, започаткованою ОЕСР та країнами-лідерами світової економіки G20 протягом 2012–2013 р., носить рекомендаційний характер і відкритий до приєднання з боку будь-яких країн світу. Основна мета Плану – забезпечити оподаткування прибутку в державі, де фактично провадиться підприємницька діяльність, та перешкоджати штучному переміщенню прибутку до низькоподаткових юрисдикцій із метою ухилення від сплати податків. План дій BEPS побудований на таких принципах:

- забезпечення узгодженості локального (місцевого) регулювання в частині його впливу на трансграничну (зовнішньоекономічну) діяльність;
- посилення вимог до існуючих міжнародних стандартів з метою вирівнювання оподаткування із місцем економічної діяльності та утворення вартості;
- підвищення прозорості та визначеності для підприємств і держав [5].

План включає 15 кроків забезпечення найбільш ефективної боротьби з агресивним податковим плануванням, а саме:

- 1) рішення податкових проблем і особливості оподаткування в епоху «цифрової економіки»;
- 2) нейтралізація так званих «гібридних схем»;
- 3) підвищення ефективності правил про контрольовані іноземні компанії;
- 4) боротьба з розмиванням бази оподаткування через виплату відсотків та інших фінансових транзакцій;
- 5) загальна протидія «недобросовісній податковій практиці»;
- 6) запобігання зловживань положеннями договорів про усунення подвійного оподаткування;
- 7) запобігання застосування схем штучного уникнення статусу «постійного представництва»;
- 8) розробка правил трансфертного ціноутворення в частині нематеріальних активів;
- 9) розробка правил трансфертного ціноутворення в частині ризиків і капіталу;
- 10) розробка правил трансфертного ціноутворення в частині інших транзакцій з високим ризиком;
- 11) розробка методів збору і аналізу інформації щодо розмивання податкової бази і виведення доходів з-під оподаткування;
- 12) впровадження правил, що вимагають розкривати «прийоми агресивного податкового планування»;
- 13) оптимізація вимог щодо документування трансфертного ціноутворення та національної звітності;

14) розробка і підвищення ефективності механізмів вирішення спорів між країнами з податкових питань;

15) розробка всеосяжної багатосторонньої конвенції з питань міжнародного оподаткування в цілях модифікації існуючих податкових договорів між країнами [5].

З 01.01.2017 р. Україна приєдналася до Програми розширеного співробітництва ОЕСР та зобов'язалася запровадити п'ятий, шостий, тринадцятий та чотирнадцятий кроки Плану («мінімальний стандарт») [6].

Крок 6 передбачає застосування тесту на основну мету операції (Principle Purpose Test), щоб угоди про уникнення подвійного оподаткування не використовувалися для ухилення від оподаткування. Крок 5 Плану BEPS не забороняє преференційні режими, але вимагає виключення ознак «шкідливості», наприклад: нульові або низькі податкові ставки стосовно доходів від територіально не пов'язаної діяльності (у т. ч. фінансових послуг, передачі прав на нематеріальні активи), відокремленість від внутрішньої економіки і податкової системи держави, недостатня прозорість, недостатній рівень нагляду з боку регулятора або вимог до розкриття інформації, відсутність ефективного інформаційного обміну щодо умов такого режиму. Крок 13 щодо документування трансфертного ціноутворення впроваджено в Україні з 2013 року, але наразі подається один локальний файл, а планується три (додається звіт материнської компанії міжнародної групи і міжкраїнові звіти (Country-by-Country Reporting, Cbcr)). Великі мультинаціональні холдинги декларуватимуть стосовно кожної країни, де вони провадять діяльність суми своєї виручки, прибутку або збитку до оподаткування, суми нарахованого і сплаченого податку, оголошеного капіталу, накопиченого прибутку, чисельність співробітників і вартість матеріальних активів. Крок 14 (створення ефективнішого механізму вирішення спорів) спрямований на усунення перешкод для врегулювання країнами спорів щодо міжнародних податкових угод. Передбачається надати платникам податків доступ до вдосконаленої взаємопогоджувальної процедури розробити положення про арбітражне врегулювання спорів [7].

При цьому вітчизняні експерти досі ведуть дискусії, чи на часі впровадження Плану в Україні, адже в економіці існують проблеми, які потребують негайного вирішення, зокрема, щодо принципів адміністрування податків, відповідальності за фінансові правопорушення тощо. На наш погляд, альтернативи Плану BEPS в Україні немає, бо він не є локальною задумкою і найближчим часом охопить увесь світ, забезпечуючи прозорість фінансових потоків. Крім того, слід пам'ятати, що українське податкове законодавство потребує реформування відповідно до перспектив розвитку країни з урахуванням закордонного фіскального досвіду, а План BEPS є таким, що успішно застосовується розвиненими країнами світу. Прикладом прозорості світу, що неминуче приходить, є розроблений ОЕСР і схвалений G20 у 2014 року стандарт автоматичного обміну податковою інформацією – «Єдиний стандарт звітності» (Common Reporting Standard). ЄС зробив цей стандарт обов'язковим для країн-учасниць, а на сьогодні понад 80 юрисдикцій зобов'язалися розпочати обмін інформацією відповідно до стандарту з 2017 або 2018 року.

Що стосується України, Кабінет Міністрів України спільно з Національним Банком України подали проект закону «Про внесення змін до Податкового кодексу України», спрямований на втілення в Україні таких найбільш критичних кроків:

- розкриття фізичними особами-резидентами України своєї участі в іноземних компаніях;
- обмеження витрат на фінансові операції з пов'язаними особами;
- запобігання зловживанням у зв'язку із застосуванням договорів про уникнення подвійного оподаткування;
- запобігання штучному статусу постійного представництва нерезидента;
- удосконалення контролю за трансфертним ціноутворенням [8].

Подальші шляхи імплементації Плану можуть представляти наступне:

1) міжнародний обмін податковою інформацією – Україна приєднається до автоматичного обміну за стандартом CRS з 2020 року;

2) міжнародний обмін інформацією про бенефіціарів – Україна першою в світі запровадила і публічно розкрила реєстр кінцевих бенефіціарів компаній;

3) реалізація правил контрольованих іноземних компаній – Україна поки не затвердила дані правила, що не дає змоги обкладати податком виявлені за кордоном доходи наших резидентів;

4) реалізація правил трансфертного ціноутворення – вже застосовуються Україні, буде розширене [9].

Таким чином, за результатами вищевикладеного можна зробити наступні висновки:

1. Приєднання України до Програми розширеного співробітництва ОЕСР в частині імплементації плану BEPS є безальтернативним кроком реформування вітчизняної податкової системи відповідно до світових тенденцій.

2. Імплементація Плану BEPS покращить репутацію українського бізнесу на міжнародній арені та сприятиме залученню іноземних інвесторів у вітчизняну економіку у перспективі.

3. Реалізація Україною «мінімального стандарту» плану є виправданим кроком, зважаючи на неповне сприйняття бізнес-спільнотою необхідності прозорості у сфері оподаткування.

4. Імплементація Плану BEPS потребуватиме змін законодавчих актів та активної просвітницької роботи у бізнес-середовищі.

Вивчення практики імплементації Плану BEPS у розвинених країнах світу буде напрямом подальших досліджень.

Анотація. Пробелы в налоговом национальном законодательстве создают условия для выхода из-под налогообложения и могут провоцировать социальные конфликты в обществе. Организация экономического сотрудничества и развития в рамках Плана BEPS пытается препятствовать искусственному перемещению прибыли в низконалоговые юрисдикции с целью уклонения от уплаты налогов. Целью исследования является анализ практики имплементации Плана BEPS в Украине с точки зрения поиска проблем и направлений их решения. В работе проанализированы современное состояние, проблемы и перспективы имплементации Плана BEPS в Украине. По результатам исследования сделаны выводы, намечены направления дальнейшей работы.

Ключевые слова: налоговая система, План BEPS, имплементация, прозрачность.

Abstract. Gaps in the tax laws of the country create conditions for exit from taxation and can provoke social conflicts in society. The Organization for Economic Co-operation and Development, within the framework of the BEPS Plan, is trying to prevent the artificial move of profits to low tax jurisdictions to evade taxes. The aim of the study is to analyze the implementation practices of the BEPS Plan in Ukraine from the point of view of finding solutions to problems and directions. The paper analyzes the current state, problems and prospects of the implementation of the BEPS Plan in Ukraine. According to the results of the research, conclusions are drawn, directions for further work are outlined.

Key words: tax system, BEPS plan, implementation, transparency.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. OESD Better Polisieis for better lives. URL : <http://www.oecd.org/>.
2. Гетманцев Д. Фискальная реформа стала сегодня настоящим фетишем». *Закон і бізнес*. 25.06.-03.07.2016. Випуск 26 (1272) URL : https://zib.com.ua/ru/124374-prezident_associacii_nalogovih_sovetnikov_d_getmancev_fiskal.html.
3. Марченко В. Б. Приєднання до Плану BEPS та розвиток податкового контролю трансфертного ціноутворення в Україні. *Порівняльно-аналітичне право*. 2018. Випуск № 4. URL:http://pap.in.ua/4_2018/88.pdf.
4. Олійник Я. В., Чижикова О. В. Інституціональне забезпечення трансфертного ціноутворення: глобальний контекст і перспективи для України. *Фінанси України*. 2019. № 2. URL : http://finukr.org.ua/?page_id=723&aid=4589.
5. Base erosion and profit shifting. URL : <http://www.oecd.org/tax/beps/>.
6. Приєднання України до Плану BEPS. Вісник офіційно про податки. 2017. Випуск № 941 (45). URL : <http://www.visnuk.com.ua/uk/publication/100006198-priyednannya-ukrayini-do-planu-beps>.
7. Жукова О. План BEPS – запровадження в Україні. URL: <https://uteka.ua/ua/publication/commerce-12-nalogi-i-otchetnost-10-plan-beps—shagi-dlya-ukrainy>.
8. Законопроект про внесення змін до Податкового кодексу України. URL : <https://blog.liga.net/user/npushinskiy/article/32525>.
9. В світле майбутнє без офшорів. План BEPS. URL : <http://ario.law/uncategorized/v-svitlye-majbutnye-bez-ofshoriv-plan-beps-dlya-ukrayiny/>.